

การวิเคราะห์หนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับประถมศึกษา
ที่จัดพิมพ์ครั้งสุดท้ายโดยสำนักพิมพ์เอกชนระหว่างปี พ.ศ. 2529-2537

นางสาววิไลลักษณ์ เกตุเล็ก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-350-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ANALYSIS OF COMPLEMENTARY BOOKS IN LIFE EXPERIENCES AREA
AT THE ELEMENTARY EDUCATION LEVEL WITH THE LATEST PUBLISHED
BY PRIVATE PRESSES FROM B.E. 2529 TO B.E. 2537

Miss.Wilailuk Ketlek

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-350-5

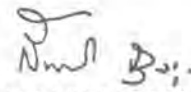
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์หนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ระดับประถมศึกษาที่จัดพิมพ์ครั้งสุดท้าย โดยสำนักพิมพ์เอกชนระหว่างปี พ.ศ.
2529-2537

โดย นางสาววิไลลักษณ์ เกตุเล็ก

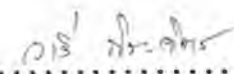
ภาควิชา ประถมศึกษา

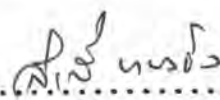
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สาตี ทองธีว

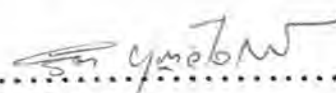
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ อึ้งสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วาริ ธีระจิตร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สาตี ทองธีว)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วรสุดา บุญไวยโรจน์)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วิไลลักษณ์ เกตุเล็ก : การวิเคราะห์หนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับประถมศึกษาที่จัดพิมพ์ครั้งสุดท้าย โดยสำนักพิมพ์เอกชนระหว่างปี พ.ศ. 2529-2537 (AN ANALYSIS OF COMPLEMENTARY BOOKS IN LIFE EXPERIENCES AREA AT THE ELEMENTARY EDUCATION LEVEL WITH THE LASTEST PUBLISHED BY PRIVATE PRESSES FORM B.E. 2529-2537) อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองธวัช, 246 หน้า. ISBN 974-634-350-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับประถมศึกษาที่จัดพิมพ์ครั้งสุดท้าย โดยสำนักพิมพ์เอกชนระหว่างปี พ.ศ. 2529-2537 ในด้านวัตถุประสงค์ของหนังสือ ลักษณะทางกายภาพ การจัดเนื้อหาสาระและประเภทของกิจกรรม ตลอดจนการนำหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปใช้ของครูผู้สอน

พบว่า

1. หนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์ของหนังสือคือ เพื่อให้นักเรียนใช้ศึกษาเนื้อหาสาระ และฝึกทักษะในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 และในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ให้นักเรียนใช้ศึกษาเนื้อหาสาระ นอกจากนี้ยังเป็นแนวกิจกรรมและเป็นแบบวัดและประเมินสำหรับครูด้วย
2. หนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตส่วนใหญ่มีการจัดเนื้อหาสาระของหนังสือ โดยมีหัวข้อเนื้อหา และการเรียงลำดับหัวข้อเนื้อหาตามหลักสูตร เนื้อหามีลักษณะเป็นการสรุปความสั้น ๆ ไม่มีการเกริ่นนำ ไม่มีบทสรุป แต่มีการอธิบายเพิ่มเติม และมีการยกตัวอย่างประกอบบ้างในบางหัวข้อ
3. หนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตส่วนใหญ่มีประเภทของกิจกรรมที่เสนอแนะไว้ในหนังสือมีความหลากหลาย และกิจกรรมที่โดยเฉลี่ยแล้วมีปรากฏมากที่สุดคือการทดลอง หรือการสาธิตการทดลอง และกิจกรรมที่โดยเฉลี่ยแล้วมีปรากฏน้อยที่สุด คือ การเขียนวิทยากร
4. หนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตส่วนใหญ่มีลักษณะทางกายภาพของหนังสือคล้ายคลึงกัน คือระบุชื่อผู้แต่ง ชื่อสำนักพิมพ์ และราคา โดยสำนักพิมพ์ส่วนใหญ่กำหนดราคาไว้ใกล้เคียงกัน ยกเว้นสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชกำหนดราคาไว้สูงกว่าสำนักพิมพ์อื่น ๆ ส่วนสำนักพิมพ์วัฒนาพานิชและสำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์ กำหนดราคาไว้ต่ำสุด รูปเล่มเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง เข้าเล่มแบบไสสันทากาว ปกอ่อน กระดาษเนื้อในเป็นกระดาษปรู๊ฟ ตัวอักษรใช้หมึกพิมพ์สีดำ มีคำนำ มีสารบัญ และมีภาพประกอบเป็นภาพขาวดำ
5. การนำหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปใช้ของครูผู้สอนพบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้หนังสือประกอบการเรียนเป็นหลักในการสอนทุกชั้นการสอน แต่ชั้นการสอนโดยเฉลี่ยที่ครูนำไปใช้มากที่สุดคือชั้นสอน ซึ่งนำไปใช้ประกอบการสอนทุกชั่วโมง

ภาควิชา .....ประถมศึกษา.....
สาขาวิชา .....ประถมศึกษา.....
ปีการศึกษา .....2538.....

ลายมือชื่อนิติต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C440672 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD : COMPLEMENTARY BOOKS / LIFE EXPERIENCES AREA / ELEMENTARY EDUCATION
/ PRIVATE PRESSES

WILAILUK KETLEK : AN ANALYSIS OF COMPLEMENTARY BOOKS IN LIFE EXPERIENCES
AREA AT THE ELEMENTARY EDUCATION LEVEL WITH THE LASTEST PUBLISHED BY
PRIVATE PRESSES FROM B.E. 2529-2537. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF.
SUMLEE THONGTHEW, Ph.D. 246 pp. ISBN 974-634-350-5

The purpose of this research was to analyze the complementary books in Life Experiences Area at the elementary education level published by private presses from B.E. 2529-2537 with emphasis on the objectives of books, physical features, contents, learning activities and the utilization of complementary books in Life Experiences Area by teachers.

Findings:

1. The objectives of complementary books in Life Experiences Area were to provide content and skill practice for students in grade 1-4. As for student in grade 5-6 the objectives were also to provide content. In addition these books were also meant to be used as activity guides and evaluation for teacher.

2. Most of the complementary books in Life Experiences Area spectifiend topic headings which were arranged according to those specified in the National curriculum. Contents were only in short texts without introduction and conclusion. There were explanations and examples in some topics.

3. Most of complementary books in Life Experiences Area had suggested different activity types and by average the most frequent activities found were experimentation and demonstration activities. The least frequent activity found was the utilization of resource persons.

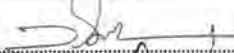
4. Most of complementary books in Life Experiences Area were similar in physical features. The authors' names, press companies and prices were shown. Most publishing houses set prices: in almost the same range. The most expensive complementary books were those from Thai Watana Panich and the least expensive complementary books were those from Watana Panich and Aksorn Chareon Tat. The shape of most books was upright rectangular, newsprint paper, black color letters, black and white illustrastion and in paper-back style.

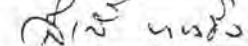
5. Most teachers used the complementary books in Life Experiences Area in every teaching step. However by average the teacher used these books in the practice stage.

ภาควิชา.....ประถมศึกษา.....

สาขาวิชา.....ประถมศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองธิว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ทุ่มเท
เอาใจใส่ให้คำปรึกษาแนะนำตลอดเวลาที่ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอ
กราบขอบพระคุณด้วยความซาบซึ้งใจ และตระหนักในพระคุณยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ วารีย์ ธีระจิตร์ ประธาน
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ วรสุดา บุญยไวโรจน์ กรรมการ
สอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ช่วยชี้แนะแนวทางในการวิจัย และให้ข้อคิดในการปรับปรุง
แก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณ
ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่าน ที่ได้สละเวลาให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำในการ
แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจนเป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครทุกท่าน ที่ให้ความ
ร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล และในการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้
บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้การสนับสนุนทุนในการวิจัย ผู้วิจัย
จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ และครูอาจารย์
ทุกท่านที่ได้ส่งเสริมความก้าวหน้าและประสิทธิประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย และ
ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจและคอยให้ความ
ช่วยเหลือตลอดมาจนงานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

วิไลลักษณ์ เกตุเล็ก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
วิธีดำเนินการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต.....	14
ความหมายและความสำคัญของหนังสือประกอบการเรียน.....	24
การใช้หนังสือประกอบการเรียน.....	29
ลักษณะของหนังสือประกอบการเรียนที่ดี.....	33
แนวทางในการวิเคราะห์หนังสือประกอบการเรียน.....	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	84
ประชากรและตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	84
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	88
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	88
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	94

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปอภิปรายผล.....	96
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	172
สรุปผลการวิจัย.....	174
อภิปรายผลการวิจัย.....	182
ข้อเสนอแนะ.....	192
รายการอ้างอิง.....	193
ภาคผนวก.....	203
ประวัติผู้เขียน.....	246

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4 ก. ลักษณะทางกายภาพของหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตาม สำนักพิมพ์เอกชน.....	109
4 ข. ลักษณะทางกายภาพของหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกตาม สำนักพิมพ์เอกชน.....	110
4 ค. ลักษณะทางกายภาพของหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำแนกตาม สำนักพิมพ์เอกชน.....	111
4 ง. ลักษณะทางกายภาพของหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตาม สำนักพิมพ์เอกชน.....	112
4 จ. ลักษณะทางกายภาพของหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกตาม สำนักพิมพ์เอกชน.....	113
4 ฉ. ลักษณะทางกายภาพของหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกตาม สำนักพิมพ์เอกชน.....	114
5 ก. การจัดเนื้อหาสาระของหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามสำนักพิมพ์เอกชน.....	119
5 ข. การจัดเนื้อหาสาระของหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกตามสำนักพิมพ์เอกชน.....	120

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	โครงสร้างเนื้อหาของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)..... 19
2	ประชากรหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต จำแนกตามชั้นเรียน..... 86
3 ก.	วัตถุประสงค์ของหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามสำนักพิมพ์ เอกชน..... 101
3 ข.	วัตถุประสงค์ของหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกตามสำนักพิมพ์ เอกชน..... 102
3 ค.	วัตถุประสงค์ของหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำแนกตามสำนักพิมพ์ เอกชน..... 103
3 ง.	วัตถุประสงค์ของหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามสำนักพิมพ์ เอกชน..... 104
3 จ.	วัตถุประสงค์ของหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกตามสำนักพิมพ์ เอกชน..... 105
3 ฉ.	วัตถุประสงค์ของหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามสำนักพิมพ์ เอกชน..... 106

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5 ค. การจัดเนื้อหาสาระของหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำแนกตามสำนักพิมพ์เอกชน.....	121
5 ง. การจัดเนื้อหาสาระของหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามสำนักพิมพ์เอกชน.....	123
5 จ. การจัดเนื้อหาสาระของหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกตามสำนักพิมพ์เอกชน.....	125
5 ฉ. การจัดเนื้อหาสาระของหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามสำนักพิมพ์เอกชน.....	127
6 ก. ประเภทของกิจกรรมที่เสนอแนะในหนังสือประกอบการเรียน ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามสำนักพิมพ์เอกชน.....	131
6 ข. ประเภทของกิจกรรมที่เสนอแนะในหนังสือประกอบการเรียน ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกตามสำนักพิมพ์เอกชน.....	132
6 ค. ประเภทของกิจกรรมที่เสนอแนะในหนังสือประกอบการเรียน ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำแนกตามสำนักพิมพ์เอกชน.....	133
6 ง. ประเภทของกิจกรรมที่เสนอแนะในหนังสือประกอบการเรียน ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามสำนักพิมพ์เอกชน.....	134

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
6 จ. ประเภทของกิจกรรมที่เสนอแนะในหนังสือประกอบการเรียน ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกตามสำนักพิมพ์เอกชน.....	135
6 ฉ. ประเภทของกิจกรรมที่เสนอแนะในหนังสือประกอบการเรียน ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามสำนักพิมพ์เอกชน.....	136
7 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนจำแนกตามสถานภาพส่วนตัว.....	140
8 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนจำแนกตามการสอนและงานอื่น ๆ.	142
9 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนที่ใช้หนังสือประกอบการเรียนหลัก ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ เอกชนระหว่างปี พ.ศ. 2529-2537 จำแนกตามสำนักพิมพ์....	146
10 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนจำแนกตามการใช้และไม่ใช้หนังสือ อื่น ๆ นอกเหนือจากหนังสือประกอบการเรียนหลัก.....	148
11 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนจำแนกตามจัดหาหนังสือประกอบ การเรียน.....	149
12 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนจำแนกตามลักษณะการนำหนังสือ ประกอบการเรียนไปใช้.....	153
13 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามการวิธีการใช้หนังสือ ประกอบการเรียน.....	154
14 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามลักษณะการใช้หนังสือ ประกอบการเรียน.....	158
15 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามปัญหาและอุปสรรค ในการใช้หนังสือประกอบการเรียน.....	164
16 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนจำแนกตามความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หนังสือประกอบการเรียน.....	167